

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

2.5.2022

VN/6141/2021

**SISÄMINISTERIÖN TOIMINTA- JA
TALOUSSUUNNITELMA
2022-2026**

1. Johdanto

Sisäministeriön hallinnonalan monivuotinen toiminnan ja talouden suunnittelu on osa julkisen talouden suunnitelmaa ja pääministeri Marinin hallitusohjelman sekä hallinnonalan konsernistrategian toimeenpanoa.

Sisäministeriön hallinnonalan konsernistrategiassa esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisen edellytyksenä on niiden onnistunut kytkentä hallinnonalan toiminnan ja talouden monivuotiseen suunnitteluprosessiin. Tämän varmistamiseksi sisäasianhallinnon tulosohtausmalli (STOM) perustuu monivuotisiin tulossopimuksiin. Monivuotisissa tulossopimuksissa asetetaan sitovat tulostavoitteet vuodelle 2022 ja alustavat tavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026.

Ministeriön toiminnan suunnittelussa hyödynnetään tuloksellisuusketjumallia, jolla varmistetaan kytkentä konsernistrategiasta toiminnallisiin tulostavoitteisiin. Suunnittelun lähtökohtana ovat pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteet, hallinnonalan konsernistrategian yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvät tavoitteet sekä hallinnonalan kestävän kehityksen toimenpiteet. Ministeriön toiminnalliset tulostavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet on suunniteltu edellä mainittuihin tavoitekokonaisuuksiin. Ministeriön tavoitteiden valmistelussa kiinnitettiin erityistä huomiota

- hallitusohjelman toimeenpanoon
- konsernistrategiaan
- ministeriön rooliin ja tehtävään hallinnonalan strategisena ohjaajana sekä
- lainsäädännön valmisteluun.

Tavoitteet on pyritty määrittelemään aidosti tavoitteellisiksi ja mitattaviksi. Suunnittelukaudelle 2022-2026 tehdyissä tulossopimuksissa on määritelty jokaiselle toiminnalliselle tulostavoitteelle mittarit. Lisäksi mittareille on pyritty myös määrittelemään mahdollisuuksien mukaan tavoitetasot.

Sisäministeriön hallinnonalan konsernistrategian tavoitteet suunnittelukaudella 2022–2026:

1. Turvallisuuden tunne on korkea kaikissa väestöryhmissä

1.1. Ylläpidämme korkeaa luottamusta viranomaisiin, ja vahvistamme sitä niillä, joilla se on heikko.

1.2. Olemme enemmän näkyvissä ja saavutettavissa fyysisesti ja virtuaalisesti myös heikomman palvelutason alueilla.

1.3. Viestimme avoimesti, oikea-aikaisesti, saavutettavasti ja osallistumme aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun.

2. Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa

2.1. Ennakoimme ja ennalta ehkäisemme turvallisuusuhkia laajalla yhteistyöllä ja edistämme ihmisten kykyä toimia onnettomuuksissa ja häiriötilanteissa.

2.2. Estämme turvallisuusongelmien kasautumista samoille ihmisille, ryhmille tai alueille.

2.3. Hälytyspalvelumme toimivat ja apua on saatavilla nopeasti.

2.4. Ennalta estämme, paljastamme ja selvitämme rikoksia tehokkaasti ja tuloksellisesti.

2.5. Pienennämme hiilijalanjälkeämme ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja teemme aktiivisia toimia ilmastonmuutokseen varautumiseksi sekä sopeutumiseksi.

3. Kansallisen turvallisuuden uhat sekä vakavat häiriöt torjutaan

3.1. Havaitsemme ja torjumme kansallisen turvallisuuden uhat oikea-aikaisesti.

3.2. Olemme varautuneet häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin valtakunnallisesti

3.3. Yhteensovitamme siviilivalmiutta

3.4. Kehitämme laaja-alaista yhteistyötä uhkien torjumiseksi.

3.5. Huolehdimme valtakunnan rajojen turvallisuudesta ja koskemattomuudesta.

4. Maahanmuutolla rakennetaan kestävää Suomea

4.1. Maahanmuuttopolitiikalla edistämme yhteiskunnan elinvoimaisuutta

4.2. Avoimella, osallistavalla ja ennakoivalla maahanmuuttopolitiikalla edistämme hyviä väestösuhteita ja vähennämme polarisaatiota

4.3. Sujuvat, oikeudenmukaiset ja yksilölliset maahanmuuttohallinnon palvelut vastaavat yhteiskunnan ja asiakkaan tarpeisiin

4.4. Ehkäisemme ilman oleskeluoikeutta maassa olevien hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa sekä heihin liittyvän varjoyhteiskunnan syntymistä

Aktiivinen EU- ja kansainvälinen toiminta sekä yhteistyö

- Vaikutamme EU- ja kansainvälisellä toiminnalla vahvemmin terrorismin, kansainvälisen rikollisuuden ja hallitsemattoman muuttoliikkeen ehkäisyyn.
- Mahdollistamme sisäasiainhallinnon asiantuntijoiden lähettämisen laaja-alaisesti EU- ja KV-tehtäviin.
- Tuemme hallinnonalan kansainvälisellä toiminnalla tehokkaammin kansallisia järjestelyjä ja suorituskykyjä.

- Parannamme kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen kykyämme.
- Hyödynnämme tehokkaammin EU-rahoitusta sisäasiainhallinnon viranomaisten suorituskyvyn kehittämisessä.

Hyvinvoiva, ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilöstö mahdollistaa strategian toimeenpanon

- Olemme vastuullinen työnantaja ja johdamme henkilöstöä osallistavasti ja vastuullisesti.
- Varmistamme strategian toimeenpanon edellyttämän riittävän henkilöstön.
- Kehitämme osaamista strategia- ja tulevaisuuslähtöisesti ja tuemme henkilöstön liikkuvuutta.
- Tuemme monimuotoisten työnteontapojen kehittämistä sekä monipaikkaista työntekoa.
- Varmistamme henkilöstölle terveelliset työtilat ja uudenaikaiset työvälineet sekä otamme käyttöön teknologian tarjoamat mahdollisuudet.
- Edistämme henkilöstön monimuotoisuutta.

2. Sisäministeriön strategiset tavoitteet vuosina 2022-2026

1. Turvallisuuden tunne on korkea kaikissa väestöryhmissä

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026:

- Konsernitasoinen ohjaus lisää yhtenäisempää suunnittelua ja seuranta keskittyen toiminnan vaikutuksiin ja hyvän hallinnon edistämiseen.
- Sisäministeriö varmistaa ja edistää henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua kaikissa tilanteissa perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Keskeisenä painopisteenä on erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.
- Uudelleen organisoitu pelastustoimi lisää suomalaisen yhteiskunnan turvallisuutta
- Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen varmistaa laadukkaat palvelut ja niiden saatavuuden valtakunnallisesti yhdenmukaisina.
- (Pelastusosaston ja poliisiosaston) vuorovaikutus ja yhteistyö tukee ohjattavien virastojen tulostavoitteiden saavuttamista sekä yhteistyö toimialan viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa on säännönmukaista ja toimivaa.
- Poliisin toimintaedellytysten turvaaminen varmistaa laadukkaat poliisipalvelut ja niiden saatavuuden valtakunnallisesti yhdenvertaisina.
- EU- säätely tukee poliisin toimintamahdollisuuksia edistää rajat ylittävää yhteistyötä sekä sisäistä turvallisuutta.
- Väestön luottamus yhteiskuntaan ja poliisiin on korkealla, kun myös oikeusvaltion toimintaa turvataan.
- Luottamus poliisiin kasvaa erityisesti ryhmissä, joissa se on keskimääräistä vähäisempää.
- Suomella on tulevaisuuteen katsova kokonaisvaltainen maahanmuuttopolitiikka ja toimiva lupahallinto.

- Maahanmuutto-osasto vahvistaa maahanmuuttopolitiikan yhteiskunnallista vaikuttavuutta omalla toiminnallaan valtioneuvostotasolla sekä yhteistyössä Migrin kanssa.
- Maahanmuutto-osasto osallistuu maahanmuuttopolitiikan asiantuntijana maahanmuuttoa koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Olemme haluttu ja arvostettu yhteistyökumppani. Yhteistyö tutkijamaailman kanssa on moninaista.
- Viestintä on keskeinen osa kansallisen turvallisuuden yksikön toimintaa
- Sisäasiainhallinnon näkyvyys ja vaikuttavuus konsernina vahvistuu suunnitelmallisella konserniviestinnällä.
- Sisäministeriö osallistuu aktiivisesti sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton asiantuntijana yhteiskunnalliseen keskusteluun sidosryhmien kanssa.
- Vahvistamme sisäministeriön ja hallinnonalan viestintäosaamista ja yhteistyötä siten, että se vastaa paremmin nykyistä viestintäympäristöä.
- Sisäisen tarkastuksen toiminnon korkea laatu ja jatkuva parantaminen, sisäisen tarkastuksen tehokkuus.
- Sisäisen tarkastuksen lisäarvo sisäministeriön ja hallinnonalan ylimmälle johdolle sekä tuki perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisessa.

2. Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026:

- Sisäasiainhallinnon organisaatio-, tieto- ja kyberturvallisuus sekä riskienhallinta on yhtenäistä ja vaikuttavaa.
- Pelastustoimen ohjauksen seurauksena) pelastuslaitokset vahvistavat onnettomuuksia ennalta ehkäiseviä toimia sekä onnettomuuksien ja vahinkojen määrä vähenee.
- Rajavartiolaitoksella on tarvittavat toimivaltuudet ja resurssit häiriöihin varautumiseksi.
- Itämeren alueen valtioilla on hyvät edellytykset toimia tehokkaasti yhdessä monialaonnettomuuksien pelastus- ja torjuntatehtävissä.
- Pelastustoimen varautumisen ja väestönsuojelun järjestelyt vastaavat riskiarvioissa tunnistettuihin riskeihin.
- Poliisitoimialan ohjauksen tuloksena poliisin rikosten ennalta ehkäisy lisääntyy ja henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, seksuaali- ja yhteiskunnalle haitallisimmat rikokset sekä niiden haitat vähenevät.
- Ilmastonmuutoksen torjumiseksi hiilijalanjälki pienenee 50% vuoteen 2027 mennessä (v. 2018 tasosta).

3. Kansallisen turvallisuuden uhat sekä vakavat häiriöt torjutaan

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026:

- Kansallisen turvallisuuden yksikön kansainvälinen toiminta on vakiintunutta.
- Siviilitiedustelu ja sen ohjaus sekä valvonta on järjestetty tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

- Sisäministeriön ja sen hallinnonalan valmius- ja varautumisjärjestelmä perustuu kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalliin ja on yhteensovitettu hallinnonalan sisällä sekä muiden kumppaneiden kanssa.
- Kansallinen ja kansainvälinen siviilivalmiuden yhteistyö ja -toiminta edistää Suomen kykyä selviytyä kriiseistä ja antaa ja vastaanottaa kansainvälistä apua.
- Alueelliset varautumisen ja valmiuden vahvistetut ja yhteensovitetut järjestelyt vastaavat kansallisesti ja alueellisesti merkittäviä riskejä.
- Suomi hyödyntää täysimääräisesti unionin pelastuspalvelumekanismien uuden rescEU -poolin mahdollisuuksia ja EU-rahoitusta kansallisen valmiuden ja suorituskykyjen kehittämisessä.
- Sisäministeriön tiivis ja pitkäjänteinen kansainvälinen ja EU-yhteistyö tukee laajasti hallitusohjelman toteuttamista.
- Siviilikriisinhallintaosallistumisella tuetaan sisäistä turvallisuutta ja ehkäistään kansainvälistä järjestäytyntä rikollisuutta, terrorismia ja hallitsematonta muuttoliikettä.
- EU:n sisäasioiden rahastojen tehokas hyödyntäminen/käyttö tukee sisäistä turvallisuutta ja Suomen maahanmuuttopolitiikan tavoitteita. Rahastoja toimeenpannaan suunnitelmallisesti ja huomioiden toimeenpanossa toimialalla relevantit kumppanuudet.

4. Maahanmuutolla rakennetaan kestävää Suomea

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026:

- Eduskuntakirjelmissä määritellyjä neuvottelutavoitteita edistetään aktiivisesti EU:n yhteistä turvapaikkajärjestelmää (ml. paluu) kehitettäessä. Keskeisiä ovat erityisesti (a) ajantasainen tilannekuva, ennakointi ja varautuminen; (b) tehokkaat oikeusturvan takaavat menettelyt kaikissa jäsenmaissa ja luvattoman edelleen liikkumisen väheneminen; (c) oikeudenmukaisempi vastuunjako EU:ssa, jotta paineen alla olevat maat saavat tukea ja yhteisen järjestelmän toimintakyky säilyy.
- Maahanmuuttopolitiikkaa EU:ssa tehdään kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti edistään suhteita kolmansiin maihin ja laillisten väylien kehittämistä.
- Pakolaisten uudelleensijoittamista tehdään Suomessa pitkäjänteisesti ja laadukkaasti, ja toimintaa pyritään laajentamaan EU-tasolla.
- EU:n muuttoliikeasioissa tarjoaman rahoituksen ja operatiivisen tuen hyödyntämistä kehitetään hallinnonalan virastojen kanssa, myös osana tulosohjausta.
- Yhteistyötä UM:n ja TEM:n kanssa tiivistetään muuttoliiketavoitteiden integroimiseksi osaksi laajempia kumppanuuksia.
- Kansallinen turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmämme toimii laadukkaasti ja sujuvasti ja takaa hakijoiden oikeusturvan, lapsen edun toteutumisen sekä palautuskiellon noudattamisen. Kansainvälistä suojelua saaneiden oikeus perhe-elämään toteutuu.
- Suomi houkuttelee enemmän työ- ja koulutusperusteisesti maahanmuuttajia.
- Yhteistyössä TEM:n kanssa tulosohjauksen keinoin varmistutaan, että oleskelulupa- ja kansalaisuusprosessit ovat asiakaslähtöisiä, laadukkaita ja mahdollisimman pitkälle automatisoituja. Hakemukset käsitellään niille asetetuissa tavoiteajoissa.

- Yhteistyössä TEM:n kanssa edistetään EU-tasolla keinoja laillisen maahanmuuton lainsäädäntökehityksen paremmaksi hyödyntämiseksi sekä jäsenmaiden, maahanmuuttajien että kolmasmaakumppanuuksien näkökulmasta.
- SM tuo esille laajemman maahanmuuttopoliittisen viitekehityksen EU:n laillista maahanmuuttoa koskevassa uudistuksessa. SM pyrkii omalta osaltaan edistämään kokonaisvaltaista maahanmuuttopolitiikkaa ja että Suomi osallistuisi mahdollisuuksien mukaan laillisen maahanmuuton pilottiprojekteihin tai osaamiskumppanuuksiin (valmistelu TEM:n johdolla).
- Maahanmuutto-osastolla on jaettu tilannekuva maahanmuuton kansainvälisestä ja kansallisesta tilanteesta. Hyvään tilannekuvaan pohjaava ennakointi on nykyistä vahvempaa ja sitä tehdään yhteistyössä Migrin ja muiden ministeriöiden kanssa.
- MMO luo edellytykset sille, että varautumisjärjestelyt vastaavat tehokkaasti laajamittaisen maahantulon tilanteeseen.
- Ilman oleskeluoikeutta olevien tilanteeseen vaikuttamalla pyritään ehkäisemään varjoyhteiskunnan syntymistä.
- Edistetään työllistyneiden, kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden mahdollisuutta saada oleskelulupa nykyistä joustavammin muuttamalla ulkomaalaislain matkustusasiakirjoja koskevia säännöksiä.
- Paluita edistetään ensisijaisesti kehittämällä vapaaehtoisen paluun järjestelmää sekä kestävän uudelleenkotoutumisen tukea, edistämällä suhteita keskeisiin lähtömaihiin sekä tukemalla palauttamisjärjestelmän kehitystyötä.
- Tilannekuva laittomasta maahantulosta on kattava tuloksellisen ja tehokkaan toiminnan kohdistamiseksi etenkin organisoidun laittoman maahantulon torjumiseksi.
- Edistämme faktapohjaista yhteiskunnallista keskustelua kokonaisvaltaisesta maahanmuuttopolitiikasta.

5. Hyvinvoiva henkilöstö mahdollistaa strategian toimeenpanon

Toiminnalliset tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2022-2026:

- Sisäasiainhallinto on julkisen hallinnon edelläkävijä johtamisen ja toimintakulttuurin kehittämisessä.
- Sisäasiainhallinto on vastuullinen työnantaja.
- Sisäasiainhallinto varmistaa henkilöstölleen valtion toimitilastrategian mukaiset työtilat.
- Hyvinvoivan henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvan toimintaympäristön (mm. digitaalisuus) ja konsernistategian toimeenpanon edellyttämiä vaatimuksia.
- Osaamisen kehittäminen ja työkuorman jakaminen sekä yhdessä tekeminen vahvistavat työhyvinvointia ja parantavat työn tuloksia sekä laatua.
- Huolehdimme kansainvälisiin tehtäviin lähetetyistä asiantuntijoista (kansalliset asiantuntijat, erityisasiantuntijat, siviilikriisinhallinta-asiantuntijat) ja hyödynnämme heidän asiantuntemustaan.
- (Rajavartio-osaston osalta) toimitilahankkeiden toimeenpano terveellisten ja turvallisten työolosuhteiden takaamiseksi henkilöstölle.

3. Sisäministeriön resurssit vuosina 2022 - 2026

Sisäministeriön toimintamenojen käytöstä suurin osa (noin 90 %) muodostuu palkkausmenoista. Muissa toimintamenoissa suurimmat menoerät ovat palvelujen ostot kuten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen palvelumaksut, ravitsemuspalvelut ja muut ulkopuoliset palvelut sekä matkamenot, jotka koronapandemian aikana ovat jääneet aiempia vuosia pienemmiksi.

Alla olevassa taulukossa vuosien 2022-2026 menojen lähtökohtana on vuosien 2020-2021 toteumatiedot.

Vuosien 2022-2026 menot ja tuotot eivät sisällä EUSA-rahastojen teknisen tuen ja Palosuojelurahaston palkkausmenoja ja niitä vastaavia sisäisiä tuottoja.

SM:n toimintamenot	TP 2020	TP 2021	TA 2022	JTS 2023	JTS 2024	JTS 2025	JTS 2026
Talousarvio (TA2022, JTS 4/2022)	15 072	16 256	16 274	16 427	16 309	16 309	16 309
Edelliseltä vuodelta siirretty	2 724	2 730	3 316	1 723	1 021	0	0
Käytettävissä	17 796	18 986	19 590	18 150	17 330	16 309	16 309
Palkkaukset ja muut menot	16 283	16 909	18 067	17 679	17 389	17 189	17 189
Tulot	-1 292	-1 239	-200	-200	-200	-200	-200
Nettokäyttö	14 991	15 670	17 867	17 479	17 189	16 989	16 989

Ukrainan kriisi ja turvallisuustilanteen muutokset aiheuttavat resurssipaineita sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuttohallinnon tehtäviin myös sisäministeriössä.

Henkilöstön määrä kehittyi suunnittelukaudella seuraavasti:

	TP 2019	TP 2020	v. 2021	v. 2022	v. 2023	v. 2024	v. 2025
HTV (SM:n toimintamenot)	190	190	181	183	180	177	173
HTV (SM kaikki momentit)	214	216,3	233	218	211	196	195
HTV (Kriisinhallintakeskus)	19	23,3	25	24	24	24	24
Sukupuolijakauma N/M %	65/35	65/35	66/34	65/35	65/35	65/35	65/35
Sukupuolijakauma N/M % (Kriisinhallintakeskus)	50/50	61/49	70/30	60/40	60/40	60/40	60/40
Sairauspoissaolot (pv/htv)	7,7	3,2	3,4	4,1	4,5	4,5	4,5
Sairauspoissaolot (pv/htv) (Kriisinhallintakeskus)	4,3	3,4	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4
Työtyytyväisyys (1-5)	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Työtyytyväisyys (1-5) (Kriisinhallintakeskus)	3,9	4,27	4,17	4,1	4,1	4,1	4,1

Ministeriön työpanoksen suunnitellaan kohdentuvan vuonna 2022 seuraavasti:

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022
Henkilötyövuodet (työajankohdennusten mukaiset)	216,3	233,3	218
Tehtävät ja painopisteet:			
Ydintoiminnot ministeriössä (htv), josta	22	26,5	2526
Poliisitoimi (htv)	5,5	7,2	
Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta (htv)	11,6	14,5	
Maahanmuuttophallinto (htv)	2,8	2,4	
Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (htv)	0,8	1,3	
Aluehallinnon yhteinen varautuminen poikkeusoloihin (htv)	1,2	0,9	
Muut ydintoiminnot (htv)	0	0,1	
Ohjaustoiminnot (htv), josta	90,9	102,5	96
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta (htv)	12,1	11,2	
Hallinnonalan ohjaus, suunnittelu ja seuranta (htv)	17,9	29,3	
Lakien ja asetusten valmistelu ja säädösvalmistelun kehittäminen (htv)	27,2	26,0	
Kansainväliset ja EU-asiat (htv)	16,3	16,0	
Valmius ja varautuminen (htv)	3,4	4,2	
EUSA-rahastojen viranomaistehtävät (htv)	13,1	12,7	
Muut ministeriön erityistehtävät	0,3	0,1	
Tukitoiminnot (johtaminen, yleishallinto, ministeriön sisäiset palvelut) (htv)	59,2	62,1	58
Lomat, muut palkalliset poissaolot, kohdentamaton työaika, muut (htv)	44,1	42,2	39